

Kartka z kalendarza – grudzień 2018

- 1 grudnia** **ŚWIATOWY DZIEŃ AIDS** - W tym dniu na całym świecie odbywają się spotkania, wykłady oraz happeningi poświęcone chorobie oraz osobom zmagającym się z nią. W Polsce każdego roku prowadzone są kampanie multimedialne przez Krajowe Centrum ds. AIDS. W tym czasie poruszane są najważniejsze kwestie związane z tą chorobą. Światowy Dzień AIDS powstał z myślą o osobach chorych oraz w celu uświadamiania społeczeństwu tematu dot. tej właśnie choroby. Symbolem solidarności z osobami dotkniętymi wirusem HIV oraz chorobą AIDS jest czerwona wstążka.
- 2 grudnia** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ UPAMIĘTNIAJĄCY ZNIESIENIE NIEWOLNICTWA** - To wydarzenie upamiętnia rocznicę uchwalenie Konwencji ONZ w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytutki 2 grudnia 1949 roku. Konwencję podpisano 21 marca 1950 roku w Lake Success w stanie Nowy Jork. Polska przystąpiła do niej dwa lata później.
- 3 grudnia** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH** - Celem święta ustanowionego przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1992 roku jest przybliżenie społeczeństwu problemów osób niepełnosprawnych. Chodzi tu zarówno o pomoc we włączeniu tej grupy w społeczne życie jak i choćby kwestie dotyczące barier architektonicznych.
- 4 grudnia** (25) – 1993 zm. **Frank Vincent Zappa**, amerykański muzyk rockowy, jazzowy, wokalista, kompozytor oraz autor tekstów, lider zespołu The Mothers of Invention. Także aktor, reżyser, producent i scenarzysta filmowy, ur. 1940
- 5 grudnia** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WOLONTARIUSZA** - Praca, którą wykonuje się za darmo, z potrzeby serca, jest istotnie bezcenna. W celu wyrażenia uznania dla trudu wolontariuszy na całym świecie z inicjatywy ONZ obchodzony jest od 1986 roku Międzynarodowy Dzień Wolontariusza. To doskonała okazja, by uświadomić społeczeństwu wysiłek, jaki wkładają rozmaite organizacje pożytku publicznego w niesienie pomocy innym, zarówno na poziomie lokalnym, krajowym, jak i globalnym.
- (115) – 1903 ur. **Konstanty Maria Sopoćko**, grafik, autor ilustracji do książek, m.in.: *Puch, kot nad koty*, *Puc*, *Bursztyn i goście J. Grabowskiego*, *O dwóch takich, co ukradli księżyc* K. Makuszyńskiego, *Scyzoryk i koledzy* H. Ożogowskiej, zm. 1992
- 6 grudnia** **MIKOŁAJKI** - Dzień pierwotnie upamiętniający św. biskupa Mikołaja z Miry, znanego również jako Mikołaja Cudotwórcę - dziś powszechnie łączy się dzień 6 grudnia z postacią Świętego Mikołaja – starszego pana z białą brodą, który upodobał sobie przemieszczenie się na saniach ciągniętych przez renifery.

(85) – 1933 ur. **Henryk Mikołaj Górecki**, polski kompozytor współczesnej muzyki poważnej. Kawaler Orderu Orła Białego. Laureat wielu konkursów międzynarodowych i nagród państwowych. Przez brytyjski dziennik The Daily Telegraph został sklasyfikowany na 32. miejscu wśród żyjących geniuszy w roku 2007, zm. 2010

(65) – 1953 zm. **Konstanty Ildefons Gałczyński**, poeta, satyryk, tłumacz, autor Teatrzyk „Zielona Gęś”, autor słuchowisk radiowych oraz utworów dla dzieci, m.in.: *Młynek do kawy*, *Wiersze dla dzieci*, *Na kołysce kogut złoty*, ur. 1905

(30) – 1988 zm. **Roy Kelton Orbison**, amerykański piosenkarz i wokalista, jednym z pionierów rock and rolla. Największym przebojem w jego karierze był *Oh, Pretty Woman*, ur. 1936

8 grudnia (75) – 1943 ur. **James „Jim” Douglas Morrison**, poeta i piosenkarz rockowy, znany najlepiej jako wiodący wokalista i twórca tekstów psychodeliczno-rockowej grupy The Doors. Sam uważał siebie bardziej za poetę niż muzyka, zaliczany do grona tzw. poetów wyklętych, zm. 1971

9 grudnia (410) – 1608 – ur. **John Milton**, angielski poeta; m.in.: *Raj utracony*, zm. 1674

10 grudnia **DZIEŃ PRAW CZŁOWIEKA** - Upamiętnia ono podpisanie Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka w 1948 roku. W tym dniu szczególnie uświadamia się znaczenie tego dokumentu, a także oddaje się hołd ludziom, którzy są orędownikami praw człowieka na całym świecie. Dążą oni do zapewnienia ochrony nie tylko własnych praw, ale i innych osób. Nierzadko są za to prześladowani, pozbawiani pracy czy niesłusznie więzieni. Niektórzy za swoją walkę przypłacili nawet życiem, jak choćby Martin Luther King.

DZIEŃ OCHRONY PRAW DZIECKA

(150) – 1868 - w Londynie uruchomiono **pierwszą uliczną sygnalizację świetlną**

(100) – 1918 ur. **Zygmunt Kałużyński**, krytyk filmowy, dziennikarz i eseista, zm. 2004

11 grudnia (175) – 1843 ur. **Robert Koch**, niemiecki uczonec, lekarz i bakteriolog. Odkrywca m.in. bakterii wywołujących węglik, cholera i gruźlicę. Laureat Nagrody Nobla w 1905 r. za badania nad gruźlicą, zm. 1914

(100) – 1918 ur. **Aleksander Sołżenicyn**, rosyjski pisarz, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1970. Autor utworów moralistycznych o komunistycznym systemie zniewolenia i terroru, ukazujących gehennę życia w łagrach oraz historycznych o XX-wiecznych dziejach Rosji, zm. 2008

12 grudnia (155) – 1863 ur. **Edvard Munch**, malarz i grafik norweski, m.in.: *Krzyk*, *Taniec życia*, zm. 1944

- 13 grudnia** **DZIEŃ PAMIĘCI OFIAR STANU WOJENNEGO** – 13 grudnia 1981 roku w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wprowadzono stan wojenny. W trakcie jego trwania życie straciło około 40 osób, internowano ponad 10 tysięcy działaczy związanych z „Solidarnością”. W rocznicę tego wydarzenia upamiętniamy wszystkich, którzy ponieśli ofiary na rzecz niepodległości naszego kraju oraz swobód narodowych i obywatelskich.
- 14 grudnia** (515) – 1503 ur. **Nostradamus**, francuski astrolog, lekarz, zm. 1566
- (105) – 1913 ur. **Artur Sandauer**, polski krytyk literacki, eseista i tłumacz. W 1964 roku był jednym z sygnatariuszy tzw. listu 34 – listu protestacyjnego 34 intelektualistów skierowanego do Prezesa Rady Ministrów przeciwko zaostrzaniu cenzury. Sandauer bronił twórczości Gombrowicza w Polsce w latach 50. I 60. XX wieku, walczył również o pamięć i uznanie dzieł Brunona Schulza, zm. 1989
- 16 grudnia** (90) – 1928 ur. **Philip K. Dick**, amerykański pisarz, jeden z czołowych przedstawicieli fantastyki naukowej; m.in.: *Człowiek z Wysokiego Zamku*, zm. 1982
- 17 grudnia** (115) – 1903 ur. **Erskin Caldwell**, amerykański pisarz, autor licznych powieści i nowel, publicysta i reportażysta. Główne utwory: *Droga tytoniowa*, *Poletko Pana Boga*, *Jenny*, *Chłopiec z Georgii*, zm. 1987
- 19 grudnia** (150) – 1868 ur. **Eleanor Porter**, pisarka amerykańska, autorka powieści dla dziewcząt *Pollyanna*, *Pollyanna dorasta*, zm. 1920
- 20 grudnia** (55) – 1963 zm. **Gustaw Morcinek**, prozaik, publicysta, pisarz i działacz społeczny związany ze Śląskiem, autor wielu książek dla dzieci i młodzieży o tematyce górniczej, m.in.: *Łysek z pokładu Idy*, *Zabłąkane ptaki*, *Przedziwna historia o zbójniku Ondraszku*, ur. 1891
- (50) 1968 zm. **John Steinbeck**, pisarz amerykański, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1962 roku. Akcja większości jego utworów rozgrywa się w Kalifornii. Najśłynniejsze to: *Tortilla Flat*, *Myszy i ludzie*, *Grona gniewu*, *Na wschód od Edenu*, ur. 1902
- 21 grudnia** (115) – pierwszy raz przyznano **nagrodę Goncourtów** (fr. Prix Goncourt). Towarzystwo Literackie jego imienia powstało oficjalnie w 1902 r., a nagroda została wręczona po raz pierwszy 21 XII 1903 roku, przyznawana ona jest najlepszemu w danym roku utworowi prozaicznemu
- 22 grudnia** (155) – 1858 ur. **Giacomo Puccini**, Włoski kompozytor muzyki operowej. Światowy sukces przyniosła mu *Cyganeria* (*La Boheme*). Z późniejszych dzieł, największą popularnością cieszą się: *Madame Butterfly*, *Tosca* i niedokończona *Turandot*, zm. 1924
- 24 grudnia** (220) – 1798 ur. **Adam Mickiewicz**, największy poeta polski, dramatopisarz, publicysta i działacz polityczny epoki romantyzmu. Niektóre jego utwory wydawane w oddzielnych wydawnictwach książkowych przeznaczone są dla dzieci, m.in.: *Bajki*, *Pani Twardowska*, *Powrót taty*, twórca polskiego romantyzmu - m.in.: *Dziady*, *Pan Tadeusz* zm. 1855

(155) – 1863 zm. **William Makepeace Thackeray**, pisarz angielski, dziennikarz i satyryk, autor baśniowej powieści dla dzieci i młodzieży pt. *Pierścień i róża*, ur. 1811

25 grudnia (80) – 1938 zm. **Karel Čapek**, pisarz czeski. Twórca nowoczesnej literatury czeskiej. Autor powieści fantastyczno – naukowych o wydźwięku filozoficznym i antywojennym. Najśłynniejsze powieści : *Fabryka Absolutu* (1922), *Inwazja jaszczurów* (1936), ur. 1890

26 grudnia (125) – 1893 ur. **Mao Zedong (Tse - tung)**, komunistyczny przywódca chiński. Od 1943 r. szef biura politycznego oraz Przewodniczący Komitetu Politycznego Komunistycznej Partii Chin (aż do śmierci). 1 X 1949 roku na placu Tian'anmen Mao ogłosił powstanie Chińskiej Republiki Ludowej. Przez następne lata przeprowadzono szereg kampanii politycznych i gospodarczych, takich jak: kampania przeciwko prawicowcom, wielki skok naprzód, rewolucja kulturalna, które doprowadziły do śmierci dziesiątki milionów ludzi, - (zm. 1976 r.) -

(90) – 1861 zm. **Włodzimierz Przerwa-Tetmajer**, polski malarz i grafik, ur. 1923

27 grudnia (100) – 1918 wybuchło **powstanie wielkopolskie**

(80) – 1938 zm. **Osip Emiljewicz Mandelsztam**, rosyjski poeta i prozaik pochodzenia żydowskiego. Jeden z głównych przedstawicieli akmeizmu. Jako poeta debiutował w 1910 roku, w piśmie "Apollon". Sławę zyskał trzy lata później zbiorem wierszy *Kamień*. Z początkiem lat 30. Mandelsztam zwrócił się ku prozie. W 1933 r. ukończył ostatnią książkę *Podróż do Armenii*. Pisane przez niego później wiersze nie mogły już zostać wydane ze względu na wszechobecny stalinowski terror. Zmarł w obozie przejściowym Wtoraja Rieczka pod Władywostokiem, ur. 1891

(65) – 1963 zm. **Julian Tuwim**, poeta, satyryk, tłumacz - m.in.: *Bal w Operze*, *Kwiaty polskie*. W swej bogatej twórczości poświęcił wiele miejsca dzieciom, pisząc dla nich, m.in.: *Lokomotywę*, *Rzepkę*, *Ptasie radio*, *Słonia Trąbalskiego*, *Zosię Samosię* i inne wierszyki, ur. 1894

29 grudnia (40) – 1978 zm. **Władysław Nehrebecki**, reżyser, scenograf i scenarzysta, pomysłodawca i konsultant artystyczny serialu filmowego o przygodach Bolka i Lolka, ur. 1923

30 grudnia (130) – 1888 ur. **Eugeniusz Kwiatkowski**, polski wicepremier, minister skarbu, przemysłu i handlu II Rzeczypospolitej. Stworzył 4 - letni plan inwestycyjny przewidujący rozbudowę infrastruktury, zwiększenie potencjału obronnego kraju, przygotowanie fundamentów dla przyszłej rozbudowy przemysłu, łącznie z aktywizacją Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Zainicjował budowę portu i miasta w Gdyni, zm. 1974